جەنگی ئیسرائیل لەدژی خەلکی لوبنان... رۆژهەلاتی ناوەراست بەرەو ئایندەیەکی خویناوی وتاریك را پیچدەكا

خەسرەو سایە
k.saya@ukonline.co.uk

کردەوە چەکداریی‌یەکی حیزبوللا لەخاکی ئیسرائیلدا کە کوژران و فراندنی چەند سەربازیکی بەدواوە بوو، بوە بەهانەیەك بۆحکومەتی ئیسرائیل تاپەلاماری لوبنان بدا وجەنگیکی سەرتاسەری لەرۆژهەلاتی ناوەراستدا بەرووی خەلکی لوبناندا بهینیتەکایەوە. بەپێی هەوالە راگەیاندراوەکانی وەزیری تەندروستی لوبنان تائیستا(تاکاتی نوسینی ئەم ووتارە) ئەم پەلامارو جەنگیی‌یەی دەولەتی ئیسرائیل لەقوناغی سەرەتای خۆیدا نزیکەی 100 کوژراوو زیاتر لە 300 کەس بریندارببووە، ئەمە جگەلە ئاوارەبوونی هەزاران کەسی تر. لەلایەکی‌تریشەوە گەمارودانی دەریایی وئاسمانی وبۆردومانکردنی فۆرکەخانەی بەیروت وچەند شوینی تری شاری بەیروت و تیکرمانی ریگاوبان و بەند وبینایەو دامەزراوەکانی وەك ئاوکیشی و کارەبا وهۆیەکانی پەیوەندی وگواستنەوە بارووٚدخی خەلکی لوبنانی کیشاوەتە نیو قەیرانیکی خویناوی‌یەوە کەکەس نازانی ئاکامەکانی چەندین قوربانی و بیدەرەتانی لیدەکەویتەوە. لەمبارەوە وەزیری جەنگی ئیسرائیل رایگەیاندووە کەبۆ تۆلەسەندنەوە لەحیزبوللا ئامادەیە دەست بۆجەنگ وپەلاماریکی چەکداری بەری کە لوبنان بۆ20 سال بەرەو دوا بگیریتەوە! حالەتیکی ئاواش نیشانەی مەترسیداربوون و خویناوی بوونی جەنگیکە کە رووی لەرۆژهەلاتی ناوەراست کردووە و لەپیشیانەوە خەلکی مەدەنی وبیتاوانی لوبنانی کردۆتە نیشانەکانی خۆی.

لەبەرمبەر ئەم جەنگەو پەلامارەکانی دەولەتی ئیسرائیلدا جۆرج بۆش لەکۆنگرەیەکی رۆژنامەگەریدا لەگەل سەرۆکی روسی فلادیمیر بۆتین بەئاشکرا لایەنگری بۆدەولەتی ئیسرائیل راگەیاند و حیزبوللای بەهۆکاری ئەم شەرە ناساند، هاوکات دەولەتانی ئەورووپا ولەپیشیانەوە روسیا لەژیر داواکاری بۆ "خوراگرتنی ئیسرائیل وخوپاریزی لەشوینە مەدەنی‌یەکان"بەشیوەیەکی زمنی لایەنگری یان لەدەولەتی ئیسرائیل راگەیاندووە و ئەم جەنگەیان بە"جەنگیکی تەبریرکراو" ناوبرد. دەولەتانی عەرەبی ئەگەرچی بانگەوازی کۆبوونەوەی وەزیرانی دەرەوەیان راگەیاندووە و لەروالەتدا خوازیاری چارەسەری سیاسین بۆ ئەم قەیرانە، بەلام بەهۆی ترسی دەولەتانی عەرەبی لەئیسلامی سیاسی و بەهەرەبەرداری نەکردنی ئۆپۆزسیۆنی ئیسلامی ولاتەکانیان لەم قەیرانەو رۆلی ئیسلامی سیاسی تیادا، بەکردەوە سیاسەتی چاو نوقاندنیان لەکردەوەکانی ئیسرائیل و جەنگیك کەبەری‌ێ خستووە گرتۆتەبەر. لەتەرفی ئیران وگروپە ئیسلامی‌یە هاو پەیمانەکانی‌یەوە، هەرەشەی کاردانەوەی سەربازی و رووبەرووبونەوەی چەکداری بەشیوە ئیسلامییەکەی تائیستا لەزمانی سەرانی حەماس و جمهوری ئیسلامی ئیرانەوە دیتەخوارەوە ولەپیشیانەوە هەرەشەکانی ئەحمەدی نەژاد کەئەگەر هەرپەلاماریك بۆئیران و سوریا لەلایەن دەولەتی ئیسرائیل و ئەمریکاوە بەری بخری ئەوا ئیران پەنابۆ بەکارهینانی چەکە ناوەکی‌یەکانی خۆی دەبات.. لەکەنار ئەمانەشەوە حکومەتی لەرزۆکی لوبنان، دەستەوەستان وبیچارە لەنیو هەولی دیبلۆماسی و بیدەربەستی لایەنە ئۆپۆزسیۆنەکانیدا ماوەتەوە و هیچکارە لەگەل شەریکدا بەرەو رووە. بەلام بنەماو زەرووەتەکان ومەتلوبیەتی ئەم جەنگە بۆهیزە دەرگیرەکان چی‌یەو چ ئامانجیك لەگۆردایە؟

لەتەرفی حیزبوللاوە، پەلاماری چەکداری لەنیوخاکی ئیسرائیلدا تەنها کردەوەیەکی تیرۆریستی نەبوو، ئەمە یەکیك لەهەنگاوەکانی راکیشانی جەنگە بۆخواری لوبنان و کردنەوەی بەرەیەکی تری هەرئەوجەنگەیە کەئیسرائیل چەندرۆژەبی لەناوچەی سەروی غەزە لەفەلەستین بۆتەسفیەی حساباتی خۆی لەگەل حەماس و چەکدارەکانی ئیسلامی سیاسی وبەشکست

کیشانی حکومەتی حەماسی ئیسلامی دەستی پیکردووە. حیزبوللا بۆ شکاندنی گەمارۆی حکومەتی حەماس و بەهانا هاتنیەوە، هاوکات بۆ کردنەوەی بەرەیەکی تری جەنگە لەرۆژهەلاتی ناوەراستدا، بەتایبەتی کە بارگرژی نیوان ئیران و ئەمریکا لەسەر چەکی ناوەکی بەزیانی راگرتنی ئەم کیشمەکیشیە لەبازنەی ئەمریکا –ئیراندا، بەهانەی خولقاندنی ئەم قەیرانەی بەدەستەوە گرتووە. لەیەك ووتەدا کردەوە چەکداریەکەی حیزبوللا گۆرانی میزانی جەنگە لەفەلەستین وبارگرژی نیوان ئیران وئەمریکا بەقازانی فراوانکردنەوەی کیشمەکیشەکان بەشیوەی خویناوی بەپشتیوانی جمهوری ئیسلامی ئیران، تا گشت ئیستراتیژی ئەمریکا لەرۆژهەلاتی ناوەراستدا وبەتایبەتی لەعیراق و فەلەستین بباتە نیو بارودۆخیکی ئالۆزتر وبیئاکامەو ئەمەش ریگای دریژە پیدانی عومری جمهوری ئیسلامی ئیران و پەیداکردنی بالادەستی ئیسلامی سیاسی وگروپەکانی بەرامبەر ئەمریکاو هاوپەیمانانیی مسۆگەر بکات.

لەتەرەفی ئیسرائیلیشەوە کردەوەی ئەم جەنگە بۆ ئازادکردنی سەربازانی ئیسرائیلی نیە، بەلکو ئامانجی ئیسرائیل خالیکردنەوەی بەرەکانی پشتی رووبەروبوونەوەیەتی لەهیزەکانی ئیسلامی سیاسی . بەواتایەکیتر وەدەرنانی حیزبولا لەلوبنان و چەککردنی ئەتوانی دەولەتی ئیسرائیل لەمەوقعیکی بالادەستتر لەبەرامبەر کیشەی فەلەستین و رۆژهەلاتی ناوەراستدا دابنی وتەنانەت لەنزاعاتیدا لەگەل سوریاو ئیران و باقی ولاتانی عەرەبیدا، بەوەرو ئیمتیازاتیکی سیاسی گەورەتر ببات. بەلام جەنگ لەلوبنان روداوایکی ناوچەیی و پەلاماریکی کاتی وبرگەیی نیە، بەلکو ئەمە گۆشەیەك لەشەرو پیکدادانیکی فراوانتری نیو جەمسەرەکانی هەردوو قوتبی تیرۆریستیە، کەلەسەریکدا ئەمریکاو ئیسرائیل و دەولەتانی هاوپەیمانیانە لەرۆژئاوا روەستاوە ولەسەریکی تریدا ئیسلامی سیاسی و جمهوری ئیسلامی وحەماس و حیزبوللا و گروپەکانی تری لەعیراق و ئەفغانستان و باقی ولاتانی رۆژهەلات.. کەبەدوای شەر لەعیراقدا وبۆبرانەوەی ئیتسراتیژیەکی جیهانی کەوتونەتە موسابەقەیەکی خویناویەوە. بەتایبەتیش ئەمریکا بۆ جیگیرکردنی ئیستراتیژی نەزمی نیوی جیهانی وەدەرنانی حەریفەکانی لەرۆژئاوا و ملکەچ پیکدرنی دەولەتانی رۆژهەلات بۆ سیاسەتیك کەقازانج وبەرژەوەندیەکانی ئەم ئیستراتیژە لەبەرچاودەگری، بەپیویست لایەنگری راستەخۆ بۆدەولەتی ئیسرائیل وشەروپەلاماریك دینیتەکایەوە کە لەناوچەکەدا بەدژی خەلکی فەلەستین و لوبنان بەریکەوتوە. لەولاشەوە ئەوە ئیسلامی سیاسی و گروپەکانیەتی کەجەنگ و تیرۆرو ئیسنان کوشتیانیان کرۆدتە بنەمای قودرەتگرتن و دەسەلات لەرۆژهەلاتی ناوەراستدا.. بەلام ئەوەی لەهەردوو سەرەوە رۆشنە ئەوەیە کە ئەنجامی ئەم کیشمەکیش و موسابەقە تیرۆریستیە ژیان ومەرگی ملیونەها ئینسان ولەبەین بردنی ئارامی و تیکرمان و گیرانەوەی کۆمەلگا بۆنیو سیناریۆی رەش وکۆنەپەرستی، کردوتە نیشانەیەکی خۆی.

جەنگی ئیسرائیل لەدژی خەلکی لوبنان، رۆژهەلاتی ناوەراست بەرەو ئایندەیەکی خویناوی وتاریك راپیچدەکا، بۆیە دەبی ئەم جەنگە دەستبەجی رابگیری.. دەولەتی فاشیستی ئیسرائیل کەهیشتا لەشەردایە لەدژی خەلکی فەلەستین و دەستی لەهیچ جۆەر شیوەیەکی کوشتارو کاولکاری و ئاوارەکردنی خەلکی فەلەستین نەپاراستووە، جەنگیکی خویناوی تری لەرۆژهەلاتدا بەدژی خەلکی لوبنان بەری خستووە، کەزۆرنیە لەپەلامارو کوشتارگاکانی هەر ئەم دەولەتە هارو ئینسان کوژە رزگاریانبووە. تاوان و ئیسنان کوژی و کاولکاری دەولەتی ئیسرائیل هیچ سنوریك ناناسی و جەنگیك کەدەستی داوەتی بەبی شك بروسکەیەکە لەپوشەلانیك کەبەدوای خۆیدا ئەتوانی هەموو رۆژهەلاتی ناوەراست بەرەو شەریکی خویناوی ببات کەهەرئیستاش لەبەردەم دەرگای سوریا راوەستاوە.. بۆیە ئەرکی هەموو خەلکی ئازادیخواز وئینسان دۆستە لەدژی ئەم جەنگە وبۆ راگرتنی بینە مەیدانەوە..

بیگومان گیرانەوەی ئاشتی وئارامی بۆرۆژهەلاتی ناوەراست لەپیشیانەوە بەخەباتیکەوە گری دراوە کە دەبی کۆتایی بەجەنگ وداگیرکاری لەعیراق بهینی و خواستی پیکهینانی دەولەتیکی سەربەخۆ وخاوەن مافی تەواو بۆفەلەستینیەکان بکاتە ئالای خۆی و

دەستی ئیسلامی سیاسی وحکومەتەکانی لەسەر ژیانی خەڵك كۆتا بكاو ریگای سکولاریزم و ئینسانیەت بگریتەبەر.. حیزبی کومۆنیستی کریکاری لەریزی پیشەوەی ئەم خەباتەدایە..

2006/7/15